

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

18. De peccatis, quæ in ipso matrimonio committi possunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

& non est implera, tunc non valent sponsalia, sicut diximus de matrimonio. Nota Nauar. cap. 22. nu. 26. quod cum sponsa tempore sponsalium diues erat, & postea facta est pauper, non tenetur sponsus cum ea contrahere, quia est conditio virtualis, qua omnia bona quæ habet, sponsa promittit sponso.

Decimus quintus, cum est fama, esse inter sponfos impedimentum matrimonij, tunc soluntur. cap. cum in tua, de sponsal.

Decimus sextus, cum vnus illorum est nimis asper & rigidus; vt habet Panorm. cap. veniens, qui cleric. vel vouen.

Decimus septimus, quando superuenit aliquid post sponsalia, quod, si superueniret ante, mutaret animos sponforum ad contrahendum, vt habet S. Thom. 4. distinct. 27. Quod intellige, quando rationabiliter mutaret animos; alias etiam non soluntur sponsalia. His casibus soluntur sponsalia, non autem matrimonium: vnde differentia magna est inter sponsalia, & matrimonium quantum ad solubilitatem; magis enim insolubile est matrimonium.

De peccatis, quæ in ipso matrimonio committi possunt.

CAPVT XVIII.

Multipliciter possunt contrahentes peccare, & in ipso met matrimonio, & in vsu ipsius: in ipso quidem, ex sex capitibus potest procedere peccatum.

Primò, ex parte intentionis, seu interioris consensus: cum enim alter, vel vterque illorum exterius fingunt fictos consensus, & tamen interius non habent, tunc est graue peccatum mortale sacrilegij, contra sacramentum ipsum matrimonij: nec est in foro interiori verum matrimonium, quamuis in exteriori iudicabitur matrimonium, & compellentur simul habitare.

Secundò, ex parte finis. Pro quo aduerte contrahentes posse contrahere ob vnum ex his tribus finibus.

Vnus est, ipsemet finis matrimonij, & prolis, remediū concupiscentiæ, & muræ obsequia: &, qui ob aliquid horum contrahit, non peccat, imò benè facit.

Alter est finis malus, qui quidem est mortale peccatum, & tunc contrahere ob talem aliquem finem, mortale est: vt, qui

contrahit, vt abutatur vxore, vt furetur, vt occidat, vt simile quid faciat, mortaliter peccat; tamen matrimonium verum est, & tenet, si cetera, quæ diximus, adsint.

Tertius finis est, cum sumitur pro fine aliquo, qui licitus est contrahenti, tamen non est finis matrimonij, sed, qui contrahunt, faciunt sibi talem finem: verbi gratia, delectari carnali copula, acquirere diuitias ad sustentationem status, licita sunt coniugatis, tamen non sunt veri fines matrimonij: si quis enim contraheret ob ista & faceret finem, peccaret, sed solum venialiter, vt habet Caiet. verb. matrimonium, quia non egredietur à limite matrimonij: vnde non esset mortale. Adde quod ista aliquando sunt motiua tantum, & non finis: mouet enim pulchritudo sceminae aliquem, vt contrahat: sicut Iacob morus fuit à Rachel. Similiter mouet ob delectationem futuram, tunc si ista & similia motiua sunt tantum, & non finis, nullum est peccatum.

Tertio, accidit peccatum ex parte impedimentorum, per quæ prohibentur contrahere, & de hoc dico.

Primo, scienter attentare contrahere, existente impedimento dirimente contractum, est mortale: vt qui contrahunt in gradibus prohibitis, vel cum simili impedimento, & in hoc omnes conueniunt.

Dico secundo, contrahere scienter cum impedimento prohibente, sed non dirimente, est mortale, si impedimentum sit interdictum, votum, & sponsalia: at si sit aliquid aliorum. Caietan. & Armill. vt supra diximus, tenent esse veniale, licet non multum affirmatiue: sed iam dixi hoc esse dubium. Et vbi talia impedimenta sunt in consuetudine, forsan esset mortale; sed secundum illos Doctores potest Episcopus dispensare.

Dico tertio, solus Papa dispensat in impedimento dirimente contractum: at in vno casu potest Episcopus dispensare, puta, cum intercessit copula; & contraxerunt in facie Ecclesie, & impedimentum est occultum, & scandalosa esset separatio, nec est facilis recursus ad Papam propter paupertatem, vel aliam causam; stantibus his, posset fieri dispensatio per Episcopum, etiam in gradibus prohibitis, & alio simili impedimento. Ita tenet Syl. verb. dispensatio. §. 15. & Tabien. verb. eodem. §. 14. & Armill. verbo eodem. §. 19. & 20. Nauar. cap. 22. num. 86.

Dico quarto: qui contrahunt cum talibus impedimentis ante habitam dispensationem, etiam cum spe certa habendi eam, mortaliter peccant, & nullum est matrimonium, &

habita

habita dispensatione, opus est de nouo contrahere, quia semper manet impedimentum, donec actu sit dispensatio facta. Nauar. cap. 22. nu. 87. dicit, quod illi, qui scienter contrahunt, & habent copulam, vt facilius impetrent dispensationem a Papa, debent narrare Pontifici, se illa intentione habuisse copulam, & contraxisse, vt facilius eis dispensaretur, quo non narrato, dispensatio nulla est. Aduertendum tamen est, statutum esse in Concilio Tridentino, session. 24. cap. 5. de reformatione matrimonij huiusmodi contrahentes carere spe dispensationis, cuius verba sunt hæc: Si quis intra gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit, separetur, & spe consequendæ dispensationis careat; idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantum matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit, quod si ignorauerit id fecerit, si quidem solemnitates requisitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subijcia ut pœnis: non enim dignus est, qui Ecclesiæ benignitatem facile experiatur, cuius salubria præcepta temere contemplit.

De alijs tribus peccatis in matrimonio acciditibus.

CAPVT XIX.

Accidit etiam quartò peccare ex parte modi: modus autem hic antiquus est; tamen renouatur, & peritur in Concilio Tridentino session. 24. capit. 1. vtilitatur.

Primò, cum aliqui contracturi sunt matrimonium, fiant denunciations in Ecclesia tribus diebus festis continuis, inter missarum solennia; vt, si forte aliquod sit occultum impedimentum, manifestetur.

Secundo, si forte timetur, ne aliqui malitiosè impediatur, tunc vna solum præmittatur, & si adhuc timetur, nulla præmittatur.

Tertio, cum nulla in tali casu præmittitur, non consummeatur matrimonium contrahentes, sed solum de presenti contrahant; & ante consummationem fiant tales denunciations, nisi aliter vilius fuerit Episcopo: hoc enim ipsius prudentiæ re-

tiæ re-